

РЕЦЕНЗИЯ

От: *Проф. д-р Атанас Блажев Атанасов;*
СА „Д. А. Ценов“ - Свищов;
Научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по *научна специалност* в УНСС.

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 730/18.03.2024 г. на Зам. ректора по НИД на УНСС, издадена на основание чл. 9 от ЗРАСРБ, чл. 30, ал. 3, чл. 31 от ППЗРАСРБ и чл. 99 от Правилника за учебната дейност на УНСС, Заповед № 530/29.02.2024 г. на Ректора на УНСС, Решение на Катедрения съвет на катедра „Счетоводство и анализ“ (Протокол № 9/20.02.2024 г.) и Решение на Факултетния съвет на Финансово-счетоводен факултет (Протокол № ФС-05/14.03.2024 г.) при УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Ангел Петров Петров*

Тема на дисертационния труд: *„Хармонизиране на националните счетоводни стандарти с МСФО – проблеми и насоки за решаване“*

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма *„Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводна отчетност и анализ)“* към катедра *„Счетоводство и анализ“* при Финансово-счетоводен факултет на УНСС, съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 836/10.04.2020 г. Обучението е осъществено в *редовна* форма, субсидирана от държавата през периода 2020-2023 г.

Съгласно Заповед № 860/26.03.2024 г. на Ректора на УНСС Ангел Петров Петров е отчислен от докторантура с право на защита на

дисертационен труд, считано от 17.03.2024 г. поради изпълнени дейности от индивидуалния учебен план и положително решение на обучаващата катедра за готовността за защита на дисертацията пред научно жури.

Ангел Петров Петров е роден през 1993 г. През 2012 г. придобива средно образование в 108 СОУ „Никола Беловежов“, гр. София със специалност: Технологичен „Стопански мениджмънт“.

През 2016 г. придобива ОКС „бакалавър“ по финанси в УНСС – гр. София.

През 2018 г. придобива ОКС „магистър“ в същия университет, специалност „Счетоводство“ със специализация „Финансова отчетност“.

В периода 2020-2024 г. е редовен докторант в УНСС – София, докторска програма “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводна отчетност и анализ)” към катедра “Счетоводство и анализ“ при Финансово-счетоводен факултет.

Ангел Петров Петров има богат професионален опит в областта на счетоводството.

В периода 2013-2018 г. е счетоводител последователно в Счетоводна къща „Дал Сиат“ АД, „Акта фарма“ ООД и „Бонев Софт Одитинг“ ООД.

В периода 2018-2019 г. е заместник-главен счетоводител в „Оптима Одит“ АД, а от 2019 г. до 2023 г. е главен счетоводител в „Топаз Мел“ ООД.

От 2023 г. до момента е управител и главен счетоводител на „Алвис Груп България“ ООД.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Обект на изследване в представения дисертационен труд е приложимата счетоводна база в България. Формулираният обект на изследване е базата за преминаване към конкретни проучвания и решения относно предмета на дисертационния труд.

Предмет на научното изследване са възможностите и проблемите за унифициране и хармонизиране на Националните счетоводни стандарти (НСС) с Международните стандарти за финансова отчетност (МСФО).

Основната теза на изследването е, че хармонизирането на НСС с МСФО е предпоставка за ограничаване слабостите и затрудненията при прилагането на националните стандарти, повишаване инвестиционния интерес и цялостното икономическо развитие на страната.

Обемът на разработката е 218 страници и се състои от: заглавна страница; съдържание (2 стр.); списък на таблици и фигури (6 стр.);

списък на използвани съкращения (1 стр.); увод (3 стр.); изложение (три глави), (177 стр.); заключение (2 стр.); научни приноси (2 стр.); научни публикации (1 стр.); списък с използваната литература (вкл. 123 бр. на български език и 36 бр. на английски език), (18 стр.) и приложение-анкетна карта (5 стр.).

В увода са открити значимостта и актуалността, целта, задачите, обекта и предмета на изследването. Формулирани са изследователската теза и работните хипотези. Посочени са методологията на изследването, неговото информационно осигуряване и съществуващите ограничения в хода на дейността.

В първа глава се изследва стандартизацията в счетоводството и счетоводните стандарти. В тази връзка е направен задълбочен анализ на същността на стандартизацията в счетоводството и на международните практики, свързани със стандартизиране на счетоводно-отчетния процес. Характеризирани са Международните стандарти за финансова отчетност (МСФО) и Националните счетоводни стандарти (НСС), тяхното първоначално разработване и приемане, както и особеностите в прилагането им. Въз основа на направеното проучване се формулират обобщаващи изводи и резултати.

Във втора глава е извършен сравнителен анализ на НСС с МСФО. Акцентира се върху връзката на МСФО със счетоводното и данъчното законодателство в България, задълженията за прилагане на НСС и МСФО, основните изисквания в отделните стандарти на НСС и МСФО, приемствеността на счетоводните принципи на МСФО в приложимото счетоводно законодателство, промените в счетоводната политика, нетекущите (дълготрайните) активи, материалните (стоково-материалните) запаси, консолидираните финансови отчети и дългосрочните инвестиции. Проучва се влиянието на МСФО върху счетоводната отчетност на предприятията в България. Очертават се възможности и проблеми за унифициране и хармонизиране на НСС с МСФО. Оформят се обобщаващи изводи и резултати от изследването в тази част на разработката.

В трета глава се анализира проведено от автора анкетно проучване за оценяване на необходимостта от хармонизиране на Националните счетоводни стандарти (НСС) с Международните стандарти за финансова отчетност (МСФО). В този контекст се представя описание на използваната анкета и подробно се анализират резултатите от нея. Следствие на това се формулират изводи от реализираното изследване.

В заключението се обобщават постигнатите резултати от изследователската работа като цяло. Отделно са систематизирани и основните приноси с научно-приложен характер.

В изложението са оформени 45 таблици и 8 фигури.

Към дисертационния труд е включено и 1 бр. приложение.

Предложеният дисертационен труд се характеризира с ясно очертани обект, предмет, цел, задачи и със сполучливо формулирана, и аргументирана защитена изследователска теза. Това дава основание той да се определи не само като едно завършено актуално изследване, но и като съвременен и необходим опит да се отговори адекватно на настоящите теоретико-приложни потребности по отношение хармонизирането на националните счетоводни стандарти с МСФО, пораждащите се в тази връзка проблеми и възможните насоки за тяхното решаване.

В структурно, техническо и стилово отношение работата е на много добро ниво. Отделните части на дисертационния труд са логически обвързани и като цяло обемът му е оптимален. Това дава възможност да се обоснове (аргументира) и защити изследователската теза в теоретичен и практико-приложен аспект.

Съдържанието на разработката безспорно потвърждава, че дисертантът има висока степен на осведоменост по изследваната проблематика.

Литературните източници и действащите нормативни документи в хода на проучването са използвани добросъвестно. Този факт се потвърждава и от приложената към автореферата декларация на автора за оригиналност на разработката.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Целта на дисертацията е да се изследва възможността за хармонизиране на НСС с МСФО.

За постигане на целта на дисертационния труд са поставени и изпълнени следните изследователски задачи:

- Изведена е спецификата на стандартизацията в счетоводството и счетоводните стандарти;
- Установени са особеностите на съдържанието и прилагането на НСС и МСФО;
- Извършен е сравнителен анализ на НСС с МСФО;
- Анализирано е влиянието на МСФО върху счетоводната отчетност на предприятията в България;
- Установени са възможностите и проблемите за унифициране и

хармонизиране на НСС с МСФО.

Методологията на изследването е коректно приложена, като се открояват проблеми и се предлагат начини за тяхното решаване, правят се съответни анализи, обобщения, изводи и препоръки.

В изложението недвусмислено са очертани авторовите идеи и становища.

При реализиране на изследването обосновано се ползва адекватен научен инструментариум, както и сполучливо оформен илюстративен материал (таблици и фигури).

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертационния труд се открояват следните *научни и научно-приложни* приноси:

- Следствие задълбочено проучване на специализираната литература са очертани теоретико-методологични въпроси и особености за същността на стандартизацията и хармонизацията в счетоводството и са анализирани международните практики, свързани със стандартизиране на счетоводно-отчетния процес. Направена е задълбочена историческа ретроспекция на първоначалното разработване и приемане на МСФО и е извършен сравнителен анализ на националните счетоводни стандарти с МСФО.

- Изследвани са спецификите на европейската континентална и англосаксонската счетоводни системи в контекста на ограниченията за степента на хармонизиране на НСС с МСФО.

- Очертани са и са систематизирани основните предпоставки, обуславящи процесите на конвергенция в сферата на счетоводството. Обосновани са най-важните предимства и ползи, които осигурява прилагането на МСФО, както от гледна точка на съставителите на финансовите отчети, така и от позицията на потребителите на информацията от тях. Аргументирана е необходимостта от хармонизиране на НСС с МСФО и ползите от това за всички заинтересовани страни.

- Открити са основните проблемни области, свързани с влиянието на МСФО върху организацията и методологията на отчетния процес на предприятията в България и приемствеността на счетоводните принципи на МСФО в приложимото счетоводно законодателство.

- Дефинирани са слабостите в националните счетоводни стандарти, които ограничават ползите от тяхното прилагане, както по отношение на съпоставимостта с финансовата отчетност в други държави, така и във връзка с качеството на информацията във финансовите отчети и нейната

разбираемост от чуждестранните контрагенти.

- В резултат на емпирично изследване е формирана и аргументирана авторова оценка за необходимостта от хармонизиране на НСС с МСФО, идентифицирани са съществуващи ключови проблемни области в практико-приложен аспект и са очертани конкретни насоки за решаването им.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е представил 3 (три) публикации по дисертационния труд – 2 (две) самостоятелни статии и 1 (един) самостоятелен доклад в научно-практическа конференция. Статиите са публикувани в реномирани научни издания, достатъчно известни, за да получат необходимата популярност сред академичната общност. Докладът е представен на съответния специализиран научен форум. Приложените публикации отразяват резултатите, постигнати в изследванията и са по проблемите, свързани с дисертационния труд.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем 43 стр. Той отразява обективно, ясно, точно и пълно съдържанието на дисертационния труд и представя вярно неговите положителни качества. Конфигурацията на изложението му съответства на логическата ос на изследването.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

По отношение на разработката могат да се посочат следните *бележки и препоръки*, които не омаловажават безспорно положителните ѝ качества:

- На отделни места в изложението се допуска превес на описателния над изследователския характер;
- Констатират се някои стилкови неточности в основния текст на изложението.

По дисертационния труд бих отправил следния *въпрос*:

- Какви перспективи вижда докторантът по отношение практическата реализация на възможностите за хармонизиране на НСС с МСФО?

8. Заключение

В заключение може да се обобщи, че дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и релевантния Правилник на УНСС.

Дисертационният труд показва, че докторант *Ангел Петров Петров* притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“, като демонстрира способности и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Всичко това ми дава основание да изразя положителното си становище и да препоръчам на уважаемото научно жури да гласува **за придобиване** на образователната и научна степен “доктор” в професионално направление 3.8. „Икономика“, докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (счетоводна отчетност и анализ)“ от *Ангел Петров Петров*.

19.04.2024 г. / гр. Свищов

Рецензент:
(проф. д-р Атанас Атанасов)

REVIEW

*BY: Prof. Atanas Blazhev Atanasov, PhD,
Academy of Economics „D. A. Tsenov“ - Svishtov,
Scientific specialty: „ Accounting, control and analysis of economic activity“*

Regarding: dissertation work for the award of an educational and scientific degree "doctor" in a scientific specialty at UNWE.

Reason for presenting the review: participation in the composition of the scientific jury for the defense of the dissertation according to Order No. 730/18.03.2024 of the Deputy. the Rector's RA of the UNWE, issued on the basis of Art. 9 of The Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, art. 30, para. 3, Art. 31 of the The Regulations for the Implementation of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and art. 99 of the Regulations for the educational activities of UNWE, Order No. 530/29.02.2024 of the Rector of UNWE, Decision of the Departmental Council of the "Accounting and Analysis" Department (Protocol No. 9/20.02.2024) and Decision of the Faculty Council of the Faculty of Finance and Accounting (Protocol No. FS-05/14.03.2024) at UNWE.

Author of the dissertation: Angel Petrov Petrov

Dissertation topic: "Harmonization of national accounting standards with IFRS - problems and guidelines for solving"

1. Information about the dissertation student

The dissertation student was trained in the doctoral program "Accounting, Control and Analysis of Business Activity (Accounting and Analysis)" at the Department of "Accounting and Analysis" at the Faculty of Finance and Accounting of UNWE, according to Order of the Rector of UNWE No. 836/10.04. 2020. The

training was carried out in a regular form, subsidized by the state in the period 2020-2023.

Pursuant to Order No. 860/26.03.2024 of the Rector of the UNWE, Angel Petrov Petrov was dismissed from doctoral studies with the right to defend a dissertation, effective from 17.03.2024 due to completed activities from the individual study plan and a positive decision of the teaching department for the readiness to defend the dissertation before a scientific jury.

Angel Petrov Petrov was born in 1993. In 2012, he obtained secondary education at 108 "Nikola Belovezhdov" Secondary School, Sofia, majoring in: Technological "Business Management".

In 2016, he acquired a bachelor's degree in finance from UNWE - Sofia.

In 2018, he obtained a master's degree from the same university, majoring in "Accounting" with a specialization in "Financial Reporting".

In the period 2020-2024, he is a full-time doctoral student at UNWE - Sofia, doctoral program "Accounting, Control and Analysis of Business Activity (Accounting and Analysis)" at the Department of "Accounting and Analysis" at the Faculty of Finance and Accounting.

Angel Petrov Petrov has extensive professional experience in the field of accounting.

In the period 2013-2018, he was an accountant successively at the Accounting House "Dal Siat" AD, "Acta Pharma" LTD and "Bonev Soft Auditing" LTD.

In the period 2018-2019, he was the deputy chief accountant at Optima Audit AD, and from 2019 to 2023 he was the chief accountant at Topaz Mel LTD.

From 2023 to the present, he is the manager and chief accountant of "Alvis Group Bulgaria" LTD.

2. General characteristics of the presented dissertation

The object of research in the presented dissertation is the applicable accounting base in Bulgaria. The formulated object of research is the basis for moving to specific studies and decisions regarding the subject of the dissertation work.

The subject of the scientific research is the possibilities and problems of unifying and harmonizing the National Accounting Standards (NAS) with the International Financial Reporting Standards (IFRS).

The main thesis of the study is that the harmonization of the NAS with the IFRS is a prerequisite for limiting weaknesses and difficulties in the implementation

of national standards, increasing investment interest and the overall economic development of the country.

The volume of the development is 218 pages and consists of: title page; table of contents (2 pages); list of tables and figures (6 pages); list of abbreviations used (1 page); introduction (3 pages); exposition (three chapters), (177 pages); conclusion (2 pages); scientific contributions (2 pages); scientific publications (1 page); a list of the literature used (incl. 123 items in Bulgarian and 36 items in English), (18 pages) and an appendix-questionnaire card (5 pages).

In the introduction, the significance and relevance, purpose, tasks, object and subject of the research are highlighted. The research thesis and working hypotheses are formulated. The methodology of the research, its information provision and the existing limitations in the course of the activity are indicated.

The first chapter examines standardization in accounting and accounting standards. In this regard, an in-depth analysis of the essence of standardization in accounting and of international practices related to standardization of the accounting-reporting process has been made. International Financial Reporting Standards (IFRS) and National Accounting Standards (NAS), their initial development and adoption, as well as the peculiarities of their application are characterized. Summarizing conclusions and results are formulated on the basis of the conducted research.

In the second chapter, a comparative analysis of NAS with IFRS was carried out. Emphasis is placed on the relationship of IFRS with the accounting and tax legislation in Bulgaria, the obligations to implement the NAS and IFRS, the main requirements in the separate standards of the NAS and IFRS, the continuity of the accounting principles of IFRS in the applicable accounting legislation, the changes in the accounting policy, the non-current (fixed) assets, tangible (inventory) stocks, consolidated financial statements and long-term investments. The impact of IFRS on the accounting of enterprises in Bulgaria is studied. Opportunities and problems for unifying and harmonizing NAS with IFRS are outlined. Summarizing conclusions and results of the research are formed in this part of the development.

The third chapter analyzes a survey carried out by the author to assess the need to harmonize the National Accounting Standards (NAS) with the International Financial Reporting Standards (IFRS). In this context, a description of the survey used is presented and its results are analyzed in detail. As a consequence of this, conclusions are formulated from the realized research.

In the conclusion, the achieved results of the research work as a whole are summarized. The main contributions of a scientific and applied nature are also systematized separately.

The exhibition contains 45 tables and 8 figures.

The dissertation also includes 1 pc. application.

The proposed dissertation is characterized by a clearly defined object, subject, goal, tasks and a successfully formulated and well-argued research thesis. This gives reason to define it not only as a completed up-to-date research, but also as a timely and necessary attempt to respond adequately to the current theoretical-applied needs regarding the harmonization of national accounting standards with IFRS, the problems arising in this connection and the possible guidelines for solving them.

Structurally, technically and stylistically, the work is at a very good level. The individual parts of the dissertation work are logically connected and overall its volume is optimal. This gives an opportunity to substantiate (argue) and defend the research thesis in a theoretical and practical-applied aspect.

The content of the development unquestionably confirms that the dissertation student has a high degree of awareness of the researched issues.

Literary sources and current normative documents were used in good faith during the research. This fact is also confirmed by the author's summary of originality of the development attached to the author's reference.

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

The purpose of the dissertation is to investigate the possibility of harmonizing the NAS with the IFRS.

To achieve the goal of the dissertation, the following research tasks were set and completed:

- The specifics of standardization in accounting and accounting standards are brought out;
- The specifics of the content and application of the NAS and IFRS have been established;
- A comparative analysis of the NAS with the IFRS was carried out;
- The impact of IFRS on the accounting reporting of enterprises in Bulgaria has been analyzed;
- The possibilities and problems for unifying and harmonizing the NAS with the IFRS have been identified.

The research methodology is correctly applied, highlighting problems and proposing ways to solve them, relevant analyses, summaries, conclusions and recommendations are made.

The author's ideas and opinions are unequivocally outlined in the exposition.

Adequate scientific tools and well-designed illustrative material (tables and figures) are reasonably used when conducting the research.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

The following scientific and scientific-applied contributions stand out in the dissertation work:

- As a result of an in-depth study of the specialized literature, theoretical-methodological issues and features of the essence of standardization and harmonization in accounting have been outlined and international practices related to the standardization of the accounting-reporting process have been analyzed. An in-depth historical retrospective of the initial development and adoption of IFRS is made and a comparative analysis of national accounting standards with IFRS is carried out.

- The specifics of the continental European and the Anglo-Saxon accounting systems were studied in the context of the limitations on the degree of harmonization of the NAS with the IFRS.

- The main prerequisites determining convergence processes in the field of accounting are outlined and systematized. The most important advantages and benefits provided by the application of IFRS are justified, both from the point of view of the compilers of the financial statements, and from the position of the users of the information from them. The need to harmonize the NAS with the IFRS and its benefits for all stakeholders are argued.

- The main problem areas related to the impact of IFRS on the organization and methodology of the accounting process of enterprises in Bulgaria and the continuity of the accounting principles of IFRS in the applicable accounting legislation are highlighted.

- Weaknesses in national accounting standards are defined, which limit the benefits of their application, both in terms of comparability with financial reporting in other countries, and in relation to the quality of information in financial statements and its comprehensibility by foreign counterparties.

- As a result of empirical research, an author's assessment of the need to harmonize the NAS with the IFRS was formed and argued, existing key problem areas in a practical-applied aspect were identified and concrete guidelines for their solution were outlined.

5. Evaluation of dissertation publications

The doctoral student has presented 3 (three) publications on the dissertation - 2 (two) independent articles and 1 (one) independent report in a scientific-practical conference. The articles are published in reputable scientific journals, well-known enough to gain the necessary popularity among the academic community. The report was presented at the relevant specialized scientific forum. The attached publications reflect the results achieved in the research and are on the issues related to the dissertation work.

6. Evaluation of the author's reference

The author's reference is 43 pages long. It reflects objectively, clearly, accurately and completely the content of the dissertation work and faithfully presents its positive qualities. The configuration of his exposition corresponds to the logical axis of the study.

7. Criticisms, recommendations and questions

Regarding the development, the following notes and recommendations can be mentioned, which do not detract from its undeniably positive qualities:

- In some places in the exhibition, the predominance of the descriptive over the research character is allowed;

- Some stylistic inaccuracies are found in the main text of the exhibition.

I would ask the following question about the dissertation:

- What perspectives does the doctoral student see regarding the practical realization of the possibilities for harmonizing the NAS with the IFRS?

8. Conclusion

In conclusion, it can be summarized that the dissertation contains scientific, scientific-applied and applied results that represent an original contribution to science and meet the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the relevant Rules of the UNWE.

The dissertation shows that PhD student Angel Petrov Petrov possesses in-depth theoretical knowledge and professional skills in the scientific specialty

"Accounting, control and analysis of economic activity", demonstrating abilities and skills for independent conduct of scientific research.

All this gives me reason to express my positive opinion and to recommend to the respected scientific jury to vote for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor" in professional direction 3.8. "Economics", doctoral program "Accounting, control and analysis of economic activity (accounting and analysis)" by Angel Petrov Petrov.

April 19, 2024
Svishtov

Signature:.....
/Prof. Atanas Atanasov, PhD/